

Elonet – (lähes) kaikki mitä olet halunnut tietää elokuvasta, mutta et ole rohjennut kysyä!

Mikä oli Tauno Palon ensimmäinen elokuvarooli? Kuinka monessa elokuvassa Regina Linnanheimo näytteli? Kuka näyttelikään naispääosaa Hitchcockin Psykossa? Mitkä olivat vuoden 1986 ensi-iltaelokuvat Suomessa? Minä vuonna Renny Harlinin ohjaama Die Hard 2 valmistui, ja milloin se tuli ensi-iltaan Suomessa? Näihin ja moneen muuhun elokuva-aiheiseen kysymykseen vastaa kotimainen, netistä löytyvä Elonet-tietokanta.

Suomen elokuva-arkisto (1.1.2008 alkaen Kansallinen audiovisuaalinen arkisto) avasi yhteistyössä Valtion elokuvatarkastamon kanssa Elonet-verkkopalvelun internetiin toukokuussa 2006. Palvelu keräsi nopeasti sankan käyttäjäjoukon, ja vuoden 2007 aikana palvelussa käytiin jo yli miljoona kertaa. Käyttäjien kirjo ulottuu satunnaisista harrastajista elokuvan suurkuluttajiin ja opinnäytteidensä kanssa kamppailevista opiskelijoista faktoja tarkistaviin toimittajiin.

Elonetin pohjana on elokuva-arkiston oma sisäinen tietokanta Tenho, johon on vuosien varrella kerätty tietoja Suomessa esitetyistä niin kotimaisista kuin ulkomaisista elokuvista. Lisäksi tietoja saadaan elokuvatarkastamon tietokannasta, johon kerätään tietoja kaikista Suomessa tarkastetuista tai elokuvatarkastamolle ilmoitetuista elokuvista ja muista kuvaohjelmista.

Elonetista voi etsiä filmografisia tietoja elokuvista, elokuvien tekijöistä ja elokuvien tekoon tai levitykseen osallistuneista yhtiöistä. Elonetissa on tietoja noin 170 000 elokuvasta, 240 000 henkilöstä ja 150 000 yhtiöstä. Tietokanta sisältää tietoja niin lyhyistä kuin pitkistäkin elokuvista koko elokuvan historian ajalta, 1800-luvun lopulta tähän päivään.

Elonetin pääpaino on kotimaisissa pitkissä elokuvissa. Painotukseen on historialliset syynsä: Suomen kansallisfilmografia –kirjasarjan tekemisen myötä kotimaisista pitkistä elokuvista on kerätty huomattavasti enemmän tietoa kuin ulkomaisista Suomessa levitetyistä elokuvista. Toisaalta ulkomaisista elokuvista on suhteellisen helppoa löytää luotettavaa tietoa muualta, esimerkiksi eri maiden omista elokuvatietokannoista. Ulkomaisistakin elokuvista Elonet voi kuitenkin tarjota Suomeen liittyviä tietoja: esimerkiksi tietoja niiden esityksistä Suomessa, suomenkielisistä nimistä, ja muista vastaavista seikoista, joita ulkomaisista palveluista ei yleensä löydy.

Nykyään kotimaisista pitkistä elokuvista luetteloidaan kaikki alku- ja lopputekstien tekijätiedot, ja myös vanhemman elokuvan osalta tiedot karttuvat jatkossa entisestään. Vuonna 2008 aloitettiin projekti, jonka myötä tarkistetaan ja täydennetään kaikkien vuosina 1907 – 1990 ensi-iltansa saaneiden kotimaisten pitkien elokuvien filmografiset tiedot.

Elonetin valtteja on kotimaisten elokuvien laajojen tietojen lisäksi luotettavuus: vaikka tietokanta luonnollisesti sisältää myös virheitä, suurin osa tiedoista on kerätty varmoista lähteistä ja tarkastettu, joten tieto on suurelta osin varsin luotettavaa.

Usein elokuvantekijät haluavat ymmärrettävästi omia tietojaan täydennettävän Elonetiin. Koska Elonet on keskittynyt eritoten kotimaisiin ja Suomessa levitettyihin elokuviin, esimerkiksi ulkomaisten ohjaajien ja näyttelijöiden filmografiat ovat usein puutteellisia. Myös kotimaisten tekijöiden filmografiat ovat jonkin verran puutteellisia johtuen muun muassa siitä, että tietojen pääpaino on nimenomaan kotimaisissa pitkissä elokuvissa. Resurssikysymysten vuoksi lyhytelokuvat ja esimerkiksi televisiotuotannot jäävät välttämättä vähemmälle huomiolle. Lyhytelokuvien osalta pyritään luetteloimaan muutamien tärkeimpien kotimaisten festivaalien kotimainen ohjelmisto. Näitä festivaaleja ovat Helsingissä vietettävä Kettupäivät ja Tampereen lyhytelokuvajuhlat.

Vuodesta 2007 lähtien Elonetissa on ollut myös valokuvia ja julistekuvia valikoiduista kotimaisista elokuvista. Kuvien lisääminen tietokantaan on aloitettu kokeiluluonteisesti, ja niitä löytyy noin 350 elokuvasta. Kuvien lisäämistä palveluun rajoittavat osaltaan tekijänoikeudet, sillä kuvien laittamiseen täytyy hankkia lupa. Jatkossa kuvien määrää on tarkoitus kasvattaa, ja tulevaisuuden suunnitelmissa on myös liikkuvan kuvan saattaminen Elonetiin. Liikkuva kuva voisi olla esimerkiksi näytteitä Suomi-Filmin dokumentaarisesta lyhytelokuvamateriaalista vuosilta 1921 – 1965, sillä tähän aineistoon Kansallinen audiovisuaalinen arkisto omistaa oikeudet.

Elonet löytyy osoitteesta www.elonet.fi, ja lisätietoja palvelusta antaa Tommi Lehtonen Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta: tommi.lehtonen@sea.fi

Tapio Riihimäki